

Fransa Şimali Afrikada etdiklərini Cənubi Qafqazda təkrarlamağa bilməz

Fransa tarixi keçmiş qara, qanlı ləkələrlə zəngin olan ölkədir. Əfsuslar olsun ki, Avropanın mərkəzində yerləşən bu ölkə tarixi xislətini bu gün də dəyişməyib. Dünyanın əksər nöqtəsində baş verən qanlı münaqişələrdə müsəlmanlara xüsusi nifrəti ilə seçilən bu ölkənin adı qırmızı xətlə keçir. Ölkəmizin müstəqilliyinə, suverenliyinə, əngəl olmaq məqsədilə süni surətdə yaradılmış Qarabağ problemi başlayan gündən bu məsələdə ən çox adıçəkilən Fransa oldu. "Vasitəçi" qismində hadisələrin mərkəzinə özünü pərçim edən Fransanın müsəlmanlara qarşı törətdiyi cinayətləri yada salsaq, onun ədalətdən çox uzaq olduğunu təsdiqləyirik.

Fransa iki əsrə yaxındır ki, Afrikanı qan gölündə boğur. Milyonlarla insanın qətlə yetirilməsi, minlərlə yaşayış məntəqəsinin xarabalığa çevrilməsi ilə nəticələnən, XVII əsrdə başlanan bu zülm hələ də bitməyib, təəssüf ki, bu gün də davam etdirilir.

Tarixi məlumatlara görə, Fransa Əlcəzairdə XVII əsrdən XIX əsrin 30-cu illərinədək 4 milyon nəfərdən çox, 1890-cı ildə isə 2 milyon 500 min insanı qətlə yetirib. Onlar yerli sakinləri ərəb kimliyindən və islamdan imtina edərək Fransa təbəəliyini güc yolu ilə qəbul etdirməyə çalışıblar. XIX əsrdə başlayan qətlər İkinci Dünya müharibəsi başa çatandan sonra da davam etdirilib. Fransa KİV-in yazdığına görə, 1945-ci ildə Fransa qoşunları Əlcəzairin Setif və Guelma qəsəbələrində 45 mindən çox günahsız insanı qanına qəltan edib. Qanlı "keçmiş"ni unutmaq üçün rəsmi Parisin son üç əsrdə törətdiyi soyqırımlarla bağlı arxiv sənədlərini məhv etdiyi bildirilir. Fransa öz murdar keçmişini nə qədər ört-basdır etməyə çalışsa da, tarixi mənbələrdə təxminən 140 il ərzində öz azadlığı uğrunda mübarizə aparan 1 milyon 500 min əlcəzairlinin qətl faktını gizlədə bilməyib.

Bu gün insan azadlığından, insan hüququndan dəm vuran Fransanın Afrikanın Benin ölkəsində insan alveri, qul ticarəti ilə məşğul olduğunu da ört-basdır etmək mümkün deyil. Afrikanın daha bir ölkəsi Burkina-Fasoda XX əsrin ortalarında qətlər və talanlar törədən Fransa 1994-cü il aprel 7-də Ruandada 800 mindən çox günahsız insanın tökü-

lən qanına görə cavab verməlidir. Ruandada xunta rejimini müdafiə edən Fransa azadlıq uğrunda mübarizə aparan insanları soyqırımına məruz qoyub. Bu Afrika ölkəsində törənən soyqırımına görə Fransanın məsuliyyət daşdığı rəsmi sənədlərlə təsdiqlənir.

Fransa "sülhməramlıları"nın Malidə qanuni hakimiyyətə qarşı törədilən cinayətlərdə də ittiham olunduğu sirt deyil. Eləcə də Vyetnam və Hindistan ölkələrində törətdikləri cinayətləri də tarixin yaddaşından silmək mümkün deyil.

Tariximizin indiki mərhələsində Fransa ilə Ermənistanı birləşdirən başlıca amil türk millətinə, türk dövlətinə olan düşmənçilikdir. Keçən əsrin iyirminci illərində Osmanlı dövlətini tamamilə məhv etmək üçün əlinə fürsət düşdüyünü zənn edən Fransa ermənilərlə birləşərək türklərə qarşı amansızcasına hücum etmişdir. 1918-ci ilin martında fransalı general Mansimonun başçılıq etdiyi silahlı dəstə Güney Azərbaycanın Urmiya, Salmas, Xoy şəhərlərində, Quşçu və Cilovluq yaşayış məntəqələrində, Muğan regionunda müsəlmanları və Azərbaycan türklərini kütləvi şəkildə məhv edərək soyqırımını törətmişdir.

Əsrin sonunda bölgədə yaradılan süni Qarabağ problemi ilə özünü Cənubi Qafqaz siyasətinə zorla pərçim edən Fransanın vasitəçiliyi, tutduğu qərəzli mövqeyi nəticəsində 30 il torpaqlarımız işğal altında qaldı. Əslinə qalsa, Fransa öz mənfur niyyətini heç gizlətmirdi də. Zaman-zaman utanmadan qərəzli mövqeyini nümayiş etdirir, beynəlxalq miq-

yasda Ermənistanla bir platformada çıxış etdiyini açıqca ortaya qoyurdu.

"Münaqişənin hərbi yolla həlli yoxdur" tezisində əsas müəllifi Fransanın olduğunu nəzərə alsaq, bu "sülh göyərçini"nin məqsədini başa düşmək o qədər də çətin deyildi. Vaxt uzadıb statuskvonu saxlamaq, ermənilərin işğal etdikləri ərazidə mövqelərinin möhkəmlənməsinə şərait yaratmaq...

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dəfələrlə ölkəmizin mövqeyini açıqlayarkən demişdir ki, münaqişənin sülh yolu ilə həlli mümkün olmasa, digər vasitələrlə həlli qaçılmaz olacaq. Azərbaycan öz torpaqlarının bir qismini də kiməsə güzəştə getməyəcək.

2020-ci ilin sentyabrında başlanan 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad etdikdən sonra Fransa əsl simasını göstərdi. "Vasitəçi"dən çox birmənalı olaraq Ermənistanın mövqeyindən çıxış edən

Fransa ölkəmizə qarşı əsas olmayan qarayaxma kampaniyasına başladı...

Əslində, müharibədə, siyasi məsələdə uduzan Ermənistan yox, Fransa idi. Ermənistanın bu ölkənin "forpost"u olduğunu, Parisdən gələn sifarişləri kor-koranə yerinə yetirdiyini bilməyən yoxdur.

Ermənistan 44 günlük müharibədə məğlub olub acınacaqlı duruma düşəndən sonra Fransa artıq uduzduğunun, Cənubi Qafqaz siyasətində söz sahibi ola bilməyəcəyinin fərqində oldu. Ermənistanın baş nazirindən beş əlli yarışmasının da əsas səbəbi Nikolun sözə baxan olmasından istifadə edib yenidən Cənubi Qafqaza girmək niyyətindən irəli gəlir.

Aİ-nin müşahidə missiyası altında öz jandarm qüvvələrini Ermənistanı yerləşdirən Fransa burada möhkəmlənə biləcəyini zənn edirdi. Ona görə də problemin həllindən çox problem yaratmaq ilə məşğul olurdu. Emmanuel Makron anlayırdı ki, Qarabağ probleminin olma-

ması Cənubi Qafqazda Fransanın mövcudluğu deməkdir. Elə Qarabağ probleminin bu qədər uzanmasının da bir səbəbi bu amildir.

Dövlətimiz sentyabrın 19-da başladığı, bir gündən də az çəkən lokal xarakterli antiterror tədbirləri ilə suverenliyimizi bütün ərazilərdə bərpa etdi, regionda 30 ildən çox davam edən münaqişəyə son qoydu. Münaqişənin bitməsi birmənalı olaraq Fransanın Cənubi Qafqaz arzularını dəfn etdi.

Görünən budur ki, regionda sülhün, sabitliyin yaranması Fransanı ciddi narahat edir. Cənubi Qafqazda da Afrika siyasəti yürütməyə çalışan Fransa unudur ki, nə zaman o zamandır, nə də məkan o məkandır. Bura Qafqazdır. Bu torpağın yetişdirdiyi qəhrəmanlar azadlıq, müstəqillik uğrunda canlarını fəda edib şəhidlik zirvəsinə ucalmağı şərəf bilirlər.

*Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*